

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 2.2.2012
COM(2012) 29 final

2012/0015 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

**inzake de sluiting van de Overeenkomst inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten
tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de
Volksrepubliek China**

TOELICHTING

1. Achtergrond van het voorstel

- **Motivering en doel van het voorstel**

Naar aanleiding van de arresten van het Hof van Justitie in de zogenaamde "Open Skies"-zaken heeft de Raad de Commissie op 5 juni 2003 een mandaat verleend om met derde landen te onderhandelen over de vervanging van sommige bepalingen in bestaande overeenkomsten door een overeenkomst op het niveau van de Unie¹ (het "horizontale mandaat"). Deze overeenkomst heeft tot doel alle EU-luchtvaartmaatschappijen niet-discriminerende toegang tot luchtroutes tussen de Europese Unie en derde landen te verlenen en bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen lidstaten van de Europese Unie en derde landen in overeenstemming te brengen met de wetgeving van de Unie.

- **Algemene context**

De internationale luchtvaartbetrekkingen tussen lidstaten en derde landen worden traditiegetrouw vastgelegd in bilaterale overeenkomsten inzake luchtdiensten, in bijlagen bij deze overeenkomsten en in aanverwante bilaterale of multilaterale regelingen.

Traditionele aanwijzingsbepalingen in bilaterale overeenkomsten inzake luchtdiensten zijn in strijd met de wetgeving van de Unie. Dergelijke bepalingen verlenen een derde land het recht de machtigingen en vergunningen van een luchtvaartmaatschappij te weigeren, in te trekken of op te schorten als deze luchtvaartmaatschappij door een lidstaat is aangewezen maar niet substantieel in handen is van en gecontroleerd wordt door deze lidstaat of onderdanen ervan. Dit wordt beschouwd als discriminatie van communautaire luchtvaartmaatschappijen die op het grondgebied van een lidstaat zijn gevestigd maar die in handen zijn van en gecontroleerd worden door onderdanen van andere lidstaten. Dit is in strijd met artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, dat onderdanen van een lidstaat die hun recht op vrijheid van vestiging uitoefenen, garandeert dat ze in de ontvangende lidstaat dezelfde behandeling krijgen als de onderdanen van die lidstaat.

Er zijn nog meer aspecten, zoals de belasting van vliegtuigbrandstof of door luchtvaartmaatschappijen uit derde landen op intracommunautaire luchtroutes gehanteerde tarieven, die in overeenstemming moeten worden gebracht met het recht van de Unie door bestaande bepalingen in bilaterale luchtdienstovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen te wijzigen of aan te vullen.

- **Bestaande bepalingen op het door het voorstel bestreken gebied**

De bepalingen van de Overeenkomst vervangen de bestaande bepalingen in de 15 bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen lidstaten en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China, of vormen een aanvulling daarop.

¹ Besluit 11323/03 van de Raad van 5 juni 2003 (niet publiek toegankelijk).

- **Samenhang met andere beleidsgebieden en doelstellingen van de EU**

De Overeenkomst dient ook een fundamentele doelstelling van het externe luchtvaartbeleid van de Unie, omdat zij de bestaande bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten in overeenstemming brengt met de wetgeving van de Unie.

2. **Raadpleging van belanghebbende partijen en effectbeoordeling**

- **Raadpleging van belanghebbende partijen**

Wijze van raadpleging, belangrijkste geraadpleegde sectoren en algemeen profiel van de respondenten

Zowel de lidstaten als het bedrijfsleven zijn geraadpleegd tijdens de volledige duur van de onderhandelingen.

Samenvatting van de reacties en hoe daarmee rekening is gehouden

Er is rekening gehouden met de opmerkingen van de lidstaten en het bedrijfsleven.

3. **Juridische elementen van het voorstel**

- **Samenvatting van de voorgestelde maatregel**

Overeenkomstig de mechanismen en richtsnoeren in de bijlage bij het "horizontale mandaat" heeft de Commissie met de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China onderhandeld over een overeenkomst ter vervanging van sommige bepalingen in bestaande bilaterale overeenkomsten inzake luchtdiensten tussen lidstaten van de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China. Bij artikel 2 van deze Overeenkomst worden de traditionele aanwijzingsbepalingen vervangen door een EU-aanwijzingsbepaling, waardoor alle luchtvaartmaatschappijen uit de Europese Unie gebruik kunnen maken van het vestigingsrecht. Artikel 4 heeft betrekking op de belasting op vliegtuigbrandstof, een kwestie die geharmoniseerd is bij Richtlijn 2003/96/EG van de Raad tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit, en met name artikel 14, lid 2. Bij artikel 5 worden mogelijke conflicten met de mededingingsregels van de Unie opgelost.

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 100, lid 2, artikel 218, lid 6, onder a), en lid 8, van het VWEU.

- **Subsidiariteitsbeginsel**

Het voorstel is volledig gebaseerd op het door de Raad verleende "horizontale mandaat", rekening houdend met de onder de wetgeving van de Unie en bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten vallende kwesties.

- **Evenredigheidsbeginsel**

Bij de Overeenkomst worden bepalingen in bilaterale overeenkomsten voor

luchtdiensten slechts in zoverre gewijzigd of aangevuld als nodig is om deze in overeenstemming te brengen met de wetgeving van de Unie.

- **Keuze van instrumenten**

De Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China is het meest efficiënte instrument om alle bestaande bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen lidstaten en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China in overeenstemming te brengen met de wetgeving van de Unie.

4. Gevolgen voor de begroting

Het voorstel heeft geen gevolgen voor de begroting van de Unie.

5. Aanvullende informatie

- **Vereenvoudiging**

Het voorstel voorziet in vereenvoudiging van de wetgeving.

De desbetreffende bepalingen van bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen lidstaten en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China worden vervangen of aangevuld door in één enkele EU-overeenkomst ondergebrachte bepalingen.

- **Nadere uitleg van het voorstel**

Overeenkomstig de standaardprocedure voor de ondertekening en sluiting van internationale overeenkomsten wordt de Raad verzocht de besluiten inzake de ondertekening en inzake de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten goed te keuren en de personen aan te wijzen die bevoegd zijn om de Overeenkomst namens de Europese Unie te ondertekenen.

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

inzake de sluiting van de Overeenkomst inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 100, lid 2, juncto artikel 218, lid 6, onder a), en lid 8, eerste alinea,

Gezien het voorstel van de Commissie²,

Gezien de goedkeuring van het Europees Parlement³,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bij besluit van 5 juni 2003 heeft de Raad de Commissie gemachtigd met derde landen te onderhandelen over de vervanging van sommige bepalingen in bestaande bilaterale overeenkomsten door een overeenkomst op het niveau van de Unie.
- (2) De Commissie heeft namens de Europese Unie met de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China onderhandeld over een Overeenkomst inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten (hierna "de Overeenkomst" genoemd), overeenkomstig de mechanismen en richtsnoeren in de bijlage bij het besluit van de Raad van 5 juni 2003.
- (3) De overeenkomst is op [...] namens de Unie ondertekend, onder voorbehoud van de mogelijke sluiting ervan op een latere datum, overeenkomstig Besluit .../.../EU van de Raad van [...]⁴.
- (4) De Overeenkomst dient namens de Europese Unie te worden goedgekeurd,

² PB C [...] van [...], blz. [...].

³ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁴ PB C [...] van [...], blz. [...].

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

- (1) De Overeenkomst inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China wordt hierbij namens de Unie goedgekeurd.
- (2) De tekst van de Overeenkomst is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Artikel 2

De voorzitter van de Raad wijst de persoon aan die gemachtigd is om namens de Europese Unie de in artikel 8, lid 1, van de Overeenkomst vermelde kennisgeving te doen waarbij de Europese Unie ermee instemt door de Overeenkomst gebonden te zijn.

Artikel 3

Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt aangenomen.

Gedaan te Brussel, op

*Voor de Raad
De voorzitter*

BIJLAGE

OVEREENKOMST

tussen de Europese Unie en de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China

inzake bepaalde aspecten van luchtdiensten

DE EUROPESE UNIE,

(hierna "de Unie" genoemd)

enerzijds, en

DE REGERING VAN DE SPECIALE ADMINISTRATIEVE REGIO MACAU VAN DE VOLKSREPUBLIC CHINA (hierna "de SAR Macau" genoemd), door de Centrale Volksregering van de Volksrepubliek China gemachtigd om deze Overeenkomst te sluiten,

anderzijds,

(hierna "de partijen" genoemd)

VASTSTELLEND dat verscheidene lidstaten van de Unie met de SAR Macau bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten hebben gesloten die bepalingen bevatten welke in strijd zijn met de wetgeving van de Unie.

VASTSTELLEND dat de Unie exclusief bevoegd is voor diverse aspecten die mogelijk zijn opgenomen in bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten tussen lidstaten van de Unie en derde landen.

OPMERKENDE dat in een lidstaat gevestigde communautaire luchtvaartmaatschappijen overeenkomstig de wetgeving van de Unie het recht hebben op niet-discriminerende toegang tot luchtroutes tussen de lidstaten van de Unie en derde landen.

GELET OP de overeenkomsten tussen de Unie en bepaalde derde landen waarin onderdanen van deze derde landen de mogelijkheid wordt geboden eigendom te verwerven in luchtvaartmaatschappijen die een vergunning hebben gekregen overeenkomstig de wetgeving van de Unie.

ERKENNENDE dat de bepalingen van de tussen lidstaten van de Unie en de SAR Macau gesloten bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten die in strijd zijn met de wetgeving van de Unie met deze wetgeving in overeenstemming moeten worden gebracht om een solide rechtsgrond voor luchtdiensten tussen de Unie en de SAR Macau tot stand te brengen en om de continuïteit van dergelijke luchtdiensten te garanderen.

VASTSTELLEND dat luchtvaartmaatschappijen volgens de wetgeving van de Unie in principe geen overeenkomsten mogen sluiten die de handel tussen de lidstaten van de Unie kunnen beïnvloeden en die tot doel of als gevolg hebben dat de mededinging wordt verhinderd, beperkt of verstoord.

ERKENNENDE dat sommige bepalingen van de tussen lidstaten van de Gemeenschap en de SAR Macau gesloten bilaterale overeenkomsten voor luchtdiensten i) die luchtvaartmaatschappijen verplichten of aanzetten tot overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de relevante routes wordt verhinderd, beperkt of vervalst; of ii) die de gevolgen van dergelijke overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen versterken; of iii) waarbij de verantwoordelijkheid voor het nemen van maatregelen die de mededinging tussen luchtvaartmaatschappijen op de relevante routes verhinderen, beperken of vervalsen, wordt toevertrouwd aan luchtvaartmaatschappijen of andere particuliere economische operatoren, het effect van de op de ondernemingen toepasselijke mededingingsregels ongedaan kunnen maken.

VASTSTELLEND dat deze overeenkomst niet tot doel heeft het totale volume aan luchtverkeer tussen de Unie en de SAR Macau te wijzigen, noch om het evenwicht tussen communautaire luchtvaartmaatschappijen en luchtvaartmaatschappijen uit de SAR Macau te wijzigen, noch om te onderhandelen over wijzigingen in de bepalingen van bestaande bilaterale luchtdienstovereenkomsten inzake verkeersrechten,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

ARTIKEL 1

Algemene bepalingen

- (1) In deze Overeenkomst wordt onder 'lidstaten' lidstaten van de Europese Unie, en onder 'EU-Verdragen' het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie verstaan.
- (2) Wanneer in de in bijlage 1 vermelde overeenkomsten wordt verwezen naar onderdanen van de lidstaat die partij is bij de Overeenkomst, wordt dit begrepen als een verwijzing naar onderdanen van de lidstaten.
- (3) Wanneer in de overeenkomsten van bijlage 1 wordt verwezen naar luchtvaartmaatschappijen van de lidstaat die partij is bij de Overeenkomst, wordt dit begrepen als een verwijzing naar de door die lidstaat aangewezen luchtvaartmaatschappijen.

ARTIKEL 2

Aanwijzing door een lidstaat

- (1) De bepalingen van de leden 2 en 3 van dit artikel hebben voorrang op de overeenkomstige bepalingen van de in bijlage 2, onder (a) en (b), genoemde artikelen voor wat betreft de aanwijzing van een luchtvaartmaatschappij door de desbetreffende lidstaat, de vergunningen en machtigingen die door de SAR Macau aan deze luchtvaartmaatschappij zijn toegekend en de weigering, intrekking, opschorting of beperking van de vergunningen en machtigingen van de luchtvaartmaatschappij.
- (2) Wanneer de SAR Macau een aanwijzing door een lidstaat ontvangt, verleent zij zo spoedig mogelijk de passende vergunningen en machtigingen mits:

- (a) de luchtvaartmaatschappij, overeenkomstig de EU-Verdragen, op het grondgebied van de aanwijzende lidstaat is gevestigd en beschikt over een geldige exploitatievergunning overeenkomstig de wetgeving van de Unie; en
 - (b) de lidstaat die verantwoordelijk is voor de afgifte van het Air Operators Certificate op doeltreffende wijze controleert of de luchtvaartmaatschappij de regelgeving naleeft en de bevoegde luchtvaartautoriteit duidelijk in de aanwijzing is vermeld; en
 - (c) de luchtvaartmaatschappij rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van lidstaten en/of onderdanen van lidstaten, en/of van andere in bijlage 3 vermelde landen en/of onderdanen van die landen, en deze landen en/of onderdanen daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de luchtvaartmaatschappij.
- (3) De SAR Macau mag de vergunningen of machtigingen van een door een lidstaat aangewezen luchtvaartmaatschappij weigeren, intrekken, opschorten of beperken wanneer:
- (a) de luchtvaartmaatschappij, overeenkomstig de EU-Verdragen, niet op het grondgebied van de aanwijzende lidstaat is gevestigd of niet beschikt over een geldige exploitatievergunning overeenkomstig de wetgeving van de Unie;
 - (b) de lidstaat die verantwoordelijk is voor de afgifte van het Air Operators Certificate niet op doeltreffende wijze controleert of de luchtvaartmaatschappij de regelgeving naleeft, of wanneer de relevante luchtvaartautoriteit niet duidelijk in de aanwijzing is vermeld; of
 - (c) de luchtvaartmaatschappij niet rechtstreeks of door een meerderheidsbelang eigendom is van lidstaten en/of onderdanen van lidstaten, en/of van andere in bijlage 3 vermelde landen en/of onderdanen van die landen, en deze landen en/of onderdanen niet daadwerkelijk zeggenschap uitoefenen over de luchtvaartmaatschappij.

De SAR Macau mag, bij de uitoefening van de rechten die het krachtens dit lid geniet, geen onderscheid maken tussen communautaire luchtvaartmaatschappijen op grond van nationaliteit.

ARTIKEL 3

Veiligheid

- (1) De bepalingen van lid 2 van dit artikel vormen een aanvulling op de desbetreffende bepalingen in de in bijlage 2, onder (c), vermelde artikelen.
- (2) Wanneer een lidstaat een luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen die onder het wettelijk toezicht van een andere lidstaat staat, zijn de rechten van de SAR Macau uit hoofde van de veiligheidsvoorschriften van de overeenkomst tussen de lidstaat die de luchtvaartmaatschappij heeft aangewezen en de SAR Macau zowel van toepassing op de vaststelling, naleving of handhaving van veiligheidsnormen door die andere lidstaat als op de exploitatievergunning van die luchtvaartmaatschappij.

ARTIKEL 4

Belasting op vliegtuigbrandstof

- (1) De bepalingen van lid 2 van dit artikel vormen een aanvulling op de overeenkomstige bepalingen van de in bijlage 2, onder (d), vermelde artikelen.
- (2) Niettegenstaande eventuele andersluidende bepalingen beletten de in bijlage 2, onder (d), vermelde overeenkomsten op generlei wijze dat de lidstaten op niet-discriminerende wijze belastingen, heffingen, accijnzen, vergoedingen of kosten in rekening brengen voor de brandstof die op hun grondgebied wordt geleverd voor gebruik in een vliegtuig van een aangewezen luchtvaartmaatschappij van de SAR Macau dat een plaats op het grondgebied van die lidstaat verbindt met een andere plaats op het grondgebied van die lidstaat of op het grondgebied van een andere lidstaat.

ARTIKEL 5

Verenigbaarheid met de mededingingsregels

- (1) Onverminderd eventuele andersluidende bepalingen mag niets in de in bijlage 1 vermelde overeenkomsten (i) vereisen of aanmoedigen dat overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen en onderling afgestemde feitelijke gedragingen tot stand komen die de mededinging verhinderen of verstoren; of (ii) die de gevolgen van dergelijke overeenkomsten, besluiten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen versterken; of (iii) de verantwoordelijkheid voor het nemen van maatregelen die de mededinging verhinderen, verstoren of beperken, toevertrouwen aan particuliere economische operatoren.
- (2) De bepalingen in de in bijlage 1 vermelde overeenkomsten die niet verenigbaar zijn met lid 1 van dit artikel, worden niet toegepast.

ARTIKEL 6

Bijlagen bij de Overeenkomst

De bijlagen bij deze Overeenkomst maken integrerend deel uit van de Overeenkomst.

ARTIKEL 7

Herziening of wijziging

De partijen mogen deze Overeenkomst op elk ogenblik met wederzijdse instemming herzien of wijzigen.

ARTIKEL 8

Inwerkingtreding en voorlopige toepassing

- (1) Deze Overeenkomst treedt in werking wanneer de partijen elkaar schriftelijk hebben meegedeeld dat zij hun interne procedures voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst hebben voltooid.

- (2) Onverminderd het bepaalde in lid 1 stemmen de partijen ermee in deze Overeenkomst voorlopig toe te passen vanaf de eerste dag van de maand volgende op de datum waarop de partijen elkaar in kennis hebben gesteld van de voltooiing van de daartoe vereiste procedures.
- (3) Deze Overeenkomst is van toepassing op alle in bijlage 1 vermelde overeenkomsten en regelingen, inclusief die welke op de datum van ondertekening van deze Overeenkomst nog niet in werking zijn getreden en niet voorlopig worden toegepast.

ARTIKEL 9

Beëindiging

- (1) Wanneer een in bijlage 1 vermelde overeenkomst wordt beëindigd, worden ook alle bepalingen van de onderhavige Overeenkomst die betrekking hebben op de desbetreffende in bijlage 1 vermelde overeenkomst tegelijkertijd beëindigd.
- (2) Wanneer alle in bijlage 1 vermelde overeenkomsten worden beëindigd, wordt de onderhavige Overeenkomst tegelijkertijd beëindigd.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te [...] in tweevoud, op [.././....] in de Bulgaarse, Chinese, Tsjechische, Deense, Nederlandse, Engelse, Estse, Finse, Franse, Duitse, Griekse, Hongaarse, Italiaanse, Letse, Litouwse, Maltese, Poolse, Portugese, Roemeense, Slowaakse, Sloveense, Spaanse en Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

VOOR DE EUROPESE UNIE: VOOR DE SPECIALE ADMINISTRATIEVE REGIO
MACAU VAN DE VOLKSREPUBLIC CHINA

**Lijst van de overeenkomsten waarnaar wordt verwezen in artikel 1 van deze
Overeenkomst**

Overeenkomsten voor luchtdiensten en andere regelingen tussen de SAR Macau en lidstaten, zoals gewijzigd of geamendeerd, die op de datum van ondertekening van deze Overeenkomst zijn gesloten, ondertekend of geparafeerd:

- Luchtvervoersovereenkomst tussen **de federale regering van Oostenrijk en de regering van Macau**, opgesteld te Wenen op 4 november 1994, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Oostenrijk" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen **de regering van het Koninkrijk België en de regering van de SAR Macau**, opgesteld te Brussel op 16 november 1994, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en België" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van Tsjechië en de regering van de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China**, opgesteld te Praag op 25 september 2001, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Tsjechië" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen **de regering van het Koninkrijk Denemarken en de regering van Macau**, opgesteld te Oslo op 12 december 1996, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Denemarken" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen **de regering van de Republiek Finland en de regering van Macau**, opgesteld te Macau op 9 september 1994, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Finland" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van de Franse Republiek en de regering van de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China**, opgesteld te Praag op 23 mei 2006, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Frankrijk" genoemd in bijlage 2;
- Luchtvervoersovereenkomst tussen **de regering van de Bondsrepubliek Duitsland en de regering van Macau**, opgesteld te Bonn op 5 september 1996, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Duitsland" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van de Helleense Republiek en de regering van de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China**, geparafeerd te Macau op 17 februari 2006, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Griekenland" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen **de regering van het Groothertogdom Luxemburg en de regering van Macau**, opgesteld te Macau op 14 december 1994, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Luxemburg" genoemd, in bijlage 2;

- Overeenkomst tussen **het Koninkrijk der Nederlanden en Macau** met betrekking tot luchtdiensten tussen en via hun onderscheiden grondgebieden, opgesteld in Den Haag op 16 november 1994, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Nederland" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van de Republiek Polen en de regering van Macau**, opgesteld te Warschau op 22 oktober 1999, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Polen" genoemd in bijlage 2;
- Luchtvervoersovereenkomst tussen **de regering van de Portugese Republiek en de regering van Macau**, opgesteld te Lissabon op 31 augustus 1995, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Portugal" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van de Slowaakse Republiek en de regering van de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China**, geparafeerd te Macau op 3 maart 2006, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Slowakije" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst voor luchtdiensten tussen **de regering van het Koninkrijk Zweden en de regering van Macau**, opgesteld te Oslo op 12 december 1996, hierna de "Overeenkomst tussen de SAR Macau en Zweden" genoemd in bijlage 2;
- Overeenkomst inzake luchtdiensten tussen **de regering van de Speciale Administratieve Regio Macau van de Volksrepubliek China** en de regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, opgesteld te Londen op 19 januari 2004, hierna "de Overeenkomst tussen de SAR Macau en het VK" genoemd in bijlage 2.

Lijst van artikelen die zijn opgenomen in de in bijlage 1 vermelde overeenkomsten en waarnaar wordt verwezen in de artikelen 2, 3 en 4 van deze Overeenkomst

- (a) Aanwijzing door een lidstaat:
- Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Oostenrijk;
 - Artikel 3 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Tsjechië;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Denemarken;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Duitsland;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Luxemburg;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Polen;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Portugal;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Zweden.
- (b) Weigering, intrekking, opschorting of beperking van vergunningen of machtigingen:
- Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Oostenrijk;
 - Artikel 6 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en België;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Tsjechië;
 - Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Denemarken;
 - Artikel 4 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Finland;
 - Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Luxemburg;
 - Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Nederland;
 - Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Polen;
 - Artikel 6 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Portugal;
 - Artikel 5 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Zweden.
- (c) Veiligheid:
- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Tsjechië;
 - Artikel 9 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Frankrijk;
 - Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Griekenland;

- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Luxemburg;
- Artikel 6 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Slowakije;
- Artikel 14 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en het VK.

(d) Belasting op vliegtuigbrandstof:

- Artikel 8 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Oostenrijk;
- Artikel 11 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en België;
- Artikel 8 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Tsjechië;
- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Denemarken;
- Artikel 6 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Finland;
- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Duitsland;
- Artikel 9 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Luxemburg;
- Artikel 10 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Nederland;
- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Polen;
- Artikel 10 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Portugal;
- Artikel 7 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en Zweden;
- Artikel 8 van de Overeenkomst tussen de SAR Macau en het VK.

Lijst van andere landen waarnaar wordt verwezen in artikel 2 van deze Overeenkomst

- (a) **De Republiek IJsland** (krachtens de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
- (b) **Het Vorstendom Liechtenstein** (krachtens de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
- (c) **Het Koninkrijk Noorwegen** (krachtens de Overeenkomst inzake de Europese Economische Ruimte);
- (d) **De Zwitserse Bondsstaat** (krachtens de Overeenkomst inzake luchtvervoer tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat).